

Arbeidsmarkedet nå – september 2008

"Arbeidsmarkedet nå" er et månedlig notat fra Statistikk og utredning i Arbeids- og velferdsdirektoratet. Notatet er skrevet av Jørn Handal, Jorn.Handal@nav.no, 2.oktober 2008.

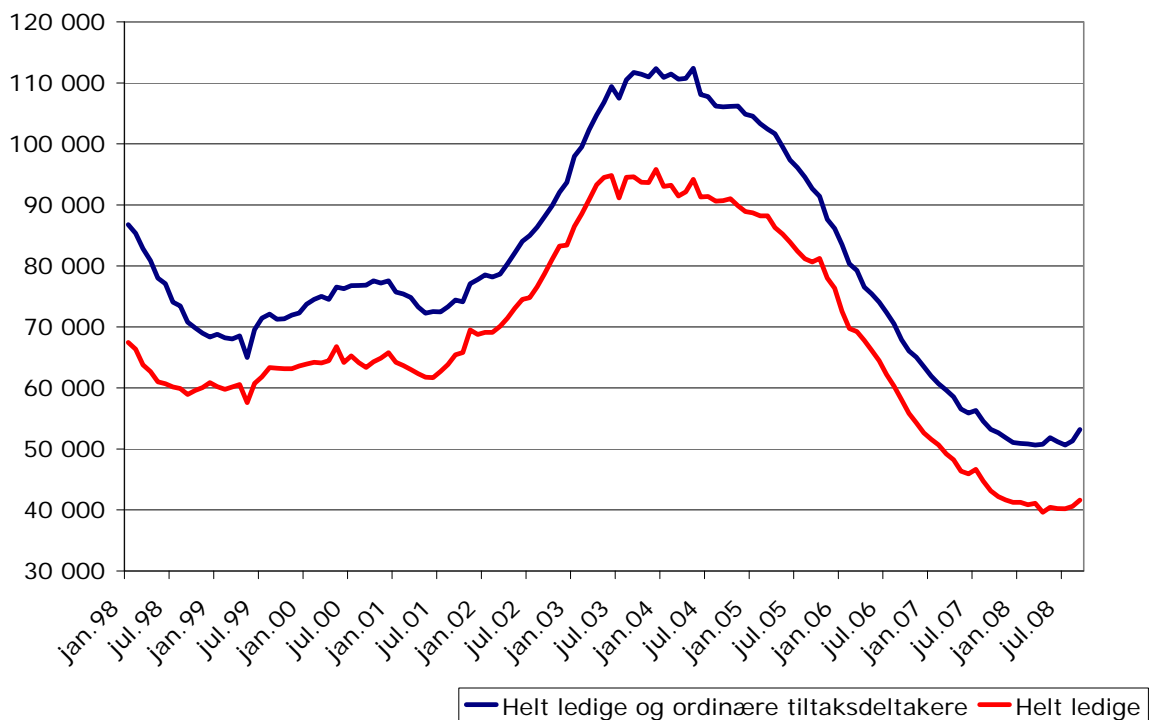
Økt ledighet i september

Den sesongjusterte registrerte ledigheten økte med 1000 personer i september. Summen av tiltaksdeltakere og helt ledige økte i samme måned med 1800 personer. Det er nå færre ledige stillinger sammenlignet med fjoråret, men nedgangen ser ut til å ha flatet noe ut de siste månedene. Samlet sett indikerer tallene at etterspørselen etter arbeidskraft har avtatt den siste måneden.

42 000 personer var registrert som ledige hos NAV ved utgangen av september, en nedgang på 3 prosent sammenlignet med samme måned i fjor. Ledigheten utgjør nå 1,7 prosent av arbeidsstyrken.

Tilgangen av nye ordinære arbeidssøkere har de siste to månedene gått noe opp. Nivået ligger likevel fortsatt på et svært lavt nivå. Det var i september en økning i antallet ledige med en arbeidssøkervarighet på under et halvt år på 6,1 prosent sammenlignet med fjoråret.

Figur 1. Utviklingen antallet registrerte helt arbeidsledige og summen av ordinære tiltaksdeltakere og helt arbeidsledige. Sesongjusterte tall. Januar 1998 – september 2008.

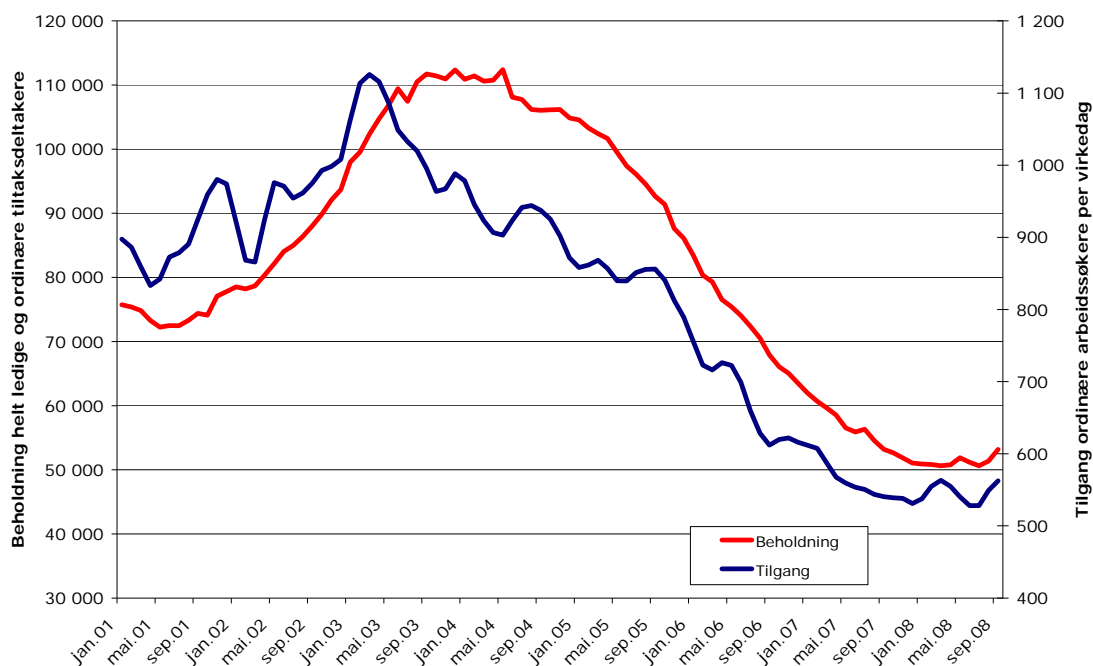

Kilde: NAV.

Økt tilgang av nye arbeidssøkere

Tilgangen av nye arbeidssøkere gikk noe opp i september, men befinner seg fortsatt på et svært lavt nivå.

Figur 2: Tilgang av ordinære arbeidssøkere per virkedag, beholdning av summen av helt arbeidsledige og ordinære tiltaksdeltakere. Sesongjusterte tall. Trend. Januar 2001-september 2008.

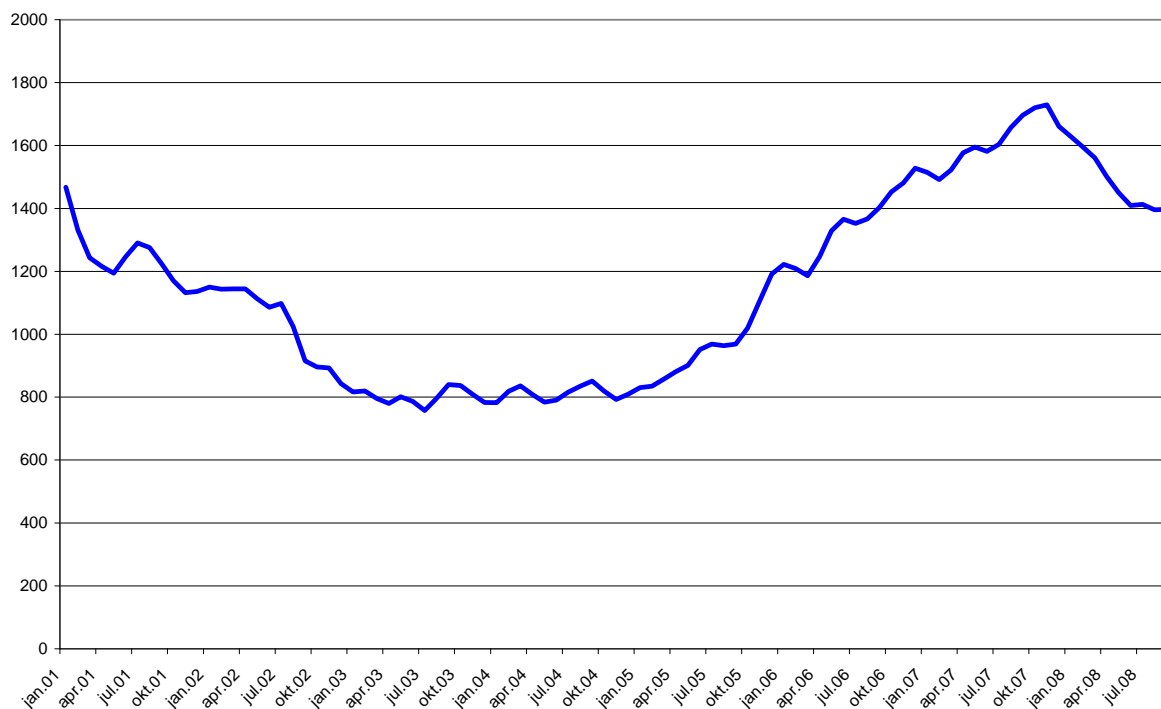

Kilde: NAV.

Svakere nedgang i antallet ledige stillinger

Tallene for antallet ledige stillinger viser at den sterke nedgangen ved årsskiftet nå har avtatt, se figur 3. Sett i forhold til fjoråret var nedgangen i antallet ledige stillinger størst innenfor industriarbeid og bygge- og anleggsyrker. Ledigheten har også økt sterkt innenfor den sistnevnte yrkesgruppen i den samme perioden. Akademiske yrker var den eneste yrkesgruppen som hadde en økning i antallet ledige stillinger i forhold til samme måned i fjor.

Figur 3: Tilgang ledige stillinger per virkedag. Stillinger utlyst i media, registrert av arbeidsgiver på nav.no eller meldt til NAV. Sesongjusterte tall. Trend. Januar 2001-september 2008.

Kilde: NAV.

Den økonomiske utviklingen internasjonalt

Den siste tids utvikling har vært preget av den økte finansielle uroen og problemene på pengemarkedene. I USA har flere banker gått overende og det har i den siste tiden blitt stadig vanskeligere for bankene å hente inn lån. Tilliten til systemet og aktørene i pengemarkedene har etter hvert blitt svært lav og dette har gjort det vanskeligere og mer kostbart å få lån. Den finansielle uroen i landet henger sammen med misligholdte boliglån. Så lenge boligprisene fortsetter å falle er det derfor grunn til å tro at problemene vil vedvare i større eller mindre grad.

Den økonomiske veksten i USA var til tross for kreditturoen på 2,8 prosent i andre kvartal i år. Økt nettoeksport utgjør nesten hele denne økningen. I de siste månedene har det private konsumet utviklet seg svakt. Stadig flere arbeidsledige og høy inflasjon taler for at denne utviklingen vil fortsette framover og dermed dempe den økonomiske veksten i tredje kvartal.

Internasjonalt indikerer nå stadig flere nøkkeltall en nedgang i den økonomiske veksten. Problemene i USA har, siden kredittmarkedene er globale, også fått ringvirkninger for europeiske banker. Tilliten til bankenes betalingsevne er svekket og bankene er derfor nå mindre villige til å gi hverandre lån. Denne knappheten har resultert i økte lånekostnader for bankene, noe som også påvirker vanlige lånetakere.

BNP-tall for andre kvartal viste en negativ vekst på 0,8 prosent, regnet i årlig rate, i euro-området. Ordreinngangen og ordrebeholdningen til industrien i Euro-området har fortsatt å falle den siste tiden og er nå konsistent med redusert aktivitet i 3.kvartal.

I Sverige har den økonomiske veksten stoppet opp. I følge tall for bruttonasjonalproduktet var det nullvekst i andre kvartal sammenlignet med første kvartal. Særlig nettoeksporten har bidratt til å trekke den økonomiske veksten ned. Antallet sysselsatte og arbeidsledige (AKU) var i august omtrent på samme nivå som samme måned i fjor.

I Kina har veksten i industriproduksjonen gått ned den siste tida. Den befinner seg imidlertid fortsatt på et høyt nivå, men det er nå tegn på at den økonomiske veksten i Kina er i ferd med å dempes. Særlig vil en lavere vekst globalt føre til en videre nedgang i nettoeksporten og dermed bidra til å trekke veksten ned. Det private konsumet har imidlertid økt kraftig i Kina og en fortsatt nedgang i inflasjonen indikerer isolert sett at denne trenden vil fortsette.

Utviklingen i norsk økonomi

Kreditturoen og den økte usikkerheten knyttet til lånemarkedene internasjonalt har ført til en sterk økning i rentene på pengemarkedene den siste tiden. Rentene på utlån til vanlige lånetakere har som en konsekvens av den finansielle uroen økt.

Som en følge av økte lånekostnader, økt prisvekst og fallende boligpriser har varekonsumet hatt en svak utvikling den siste tiden. Lavere forbrukertillit viser at denne utviklingen mest sannsynlig vil fortsette framover. Utsikter til fortsatt høye renter som følge av kredittkrisen, svakere arbeidsmarked og fallende boligpriser er hovedforklaringene på dette.

I følge tall fra Statistisk sentralbyrå (SSB) har aktiviteten innenfor bygg og anlegg blitt klart dempet den siste tiden. I andre kvartal fortsatte ordretilgangen på nye boliger å synke og var 47 prosent lavere sammenlignet med samme kvartal i fjor. Ordretilgangen på andre nybygg har hittil i år ligget 10 prosent under fjorårets nivå. Ordreservene for andre nybygg ligger likevel 10 prosent høyere enn på samme tid i fjor. Tilgangen på nye anleggsprosjekter ligger fortsatt på et stabilt høyt nivå.

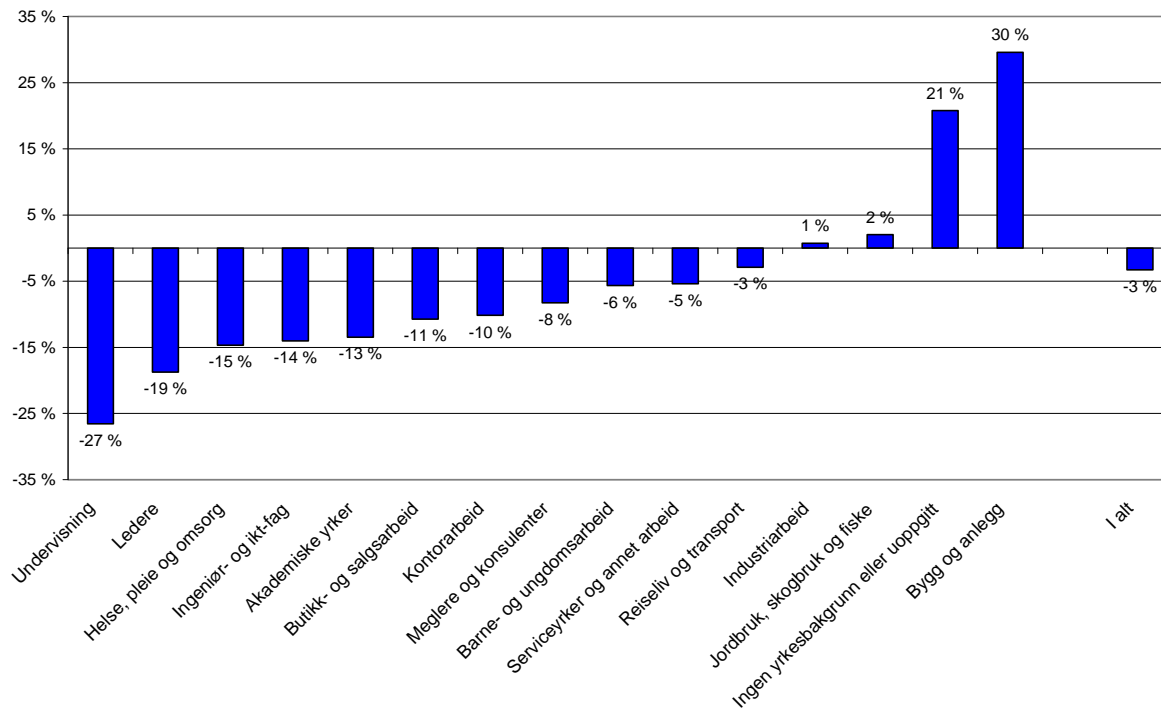
2009-anslagene for det planlagte investeringsnivået innenfor industri, bergverk og kraftforsyning antyder en flat utvikling fra årets nivå. I følge SSB forventes investeringene innenfor industrien, særlig næringene kjemiske råvarer og ikke-jernholdige metaller, å være noe lavere enn årets nivå, mens det ventes økte investeringer innenfor kraftforsyning. Investeringene innenfor oljevirkosomheten forventes å øke også til neste år. Det planlagte investeringsnivået for 2009 er nå 10,4 prosent høyere enn tilsvarende anslag for 2008.

Sterk nedgang i ledigheten innenfor undervisning

Undervisning, ledere og helse, pleie og omsorg var de yrkesgruppene med sterkest nedgang i den registrerte ledigheten i september sammenlignet med fjoråret. Bygg og anlegg er den yrkesgruppen med den sterkeste økningen det siste året. Innenfor denne gruppa økte ledigheten med 30 prosent.

Ledighetsnivået er nå lavest innenfor ledere (0,6 %), ingeniør- og ikt-fag (0,6 %) og undervisning (0,6 %). Høyest er den innenfor barne- og ungdomsarbeid og reiseliv og transport, begge med 2,4 prosent.

Figur 4: Prosentvis endring i antall registrerte ledige etter yrkesbakgrunn. September 2007-september 2008.

Kilde: NAV

Ingeniør- og ikt-fag

Innenfor ingeniør- og ikt-fag var den årlige nedgangen i ledigheten på 14 prosent i september. Særlig var nedgangen sterk for ikt-yrker (-19 %). Ingeniører og teknikere og sivilingeniører, sivilarkitekter og lignende hadde en nedgang på henholdsvis 11 og 7 prosent.

Undervisning

Undervisning var, med 27 prosent den yrkesgruppen, den yrkesgruppen med den sterkeste nedgangen i ledigheten det siste året. Innenfor denne yrkesgruppen var det grunnskolelærere (-31 %) og lærere i videregående skole (-25 %) som hadde den sterkeste nedgangen.

Industriarbeid

Industriarbeid hadde en liten økning i ledigheten det siste året. I denne gruppa økte ledigheten blant andre håndverkere (14 %) og støpere, sveisere, platearbeidere o.l. (13 %), mens den gikk ned blant automatikere og elektriske montører (-29 %) og næringsmiddelarbeid (-10 %).

Meglere og konsulenter

Denne yrkesgruppen har, etter bygg og anlegg, hatt den største økning i ledigheten de siste tre månedene, justert for vanlige sesongsvingninger. Blant meglere økte ledigheten med 33 prosent i forhold til samme måned i fjor. Blant økonomer og revisorer var det i samme periode en nedgang på 35 prosent.

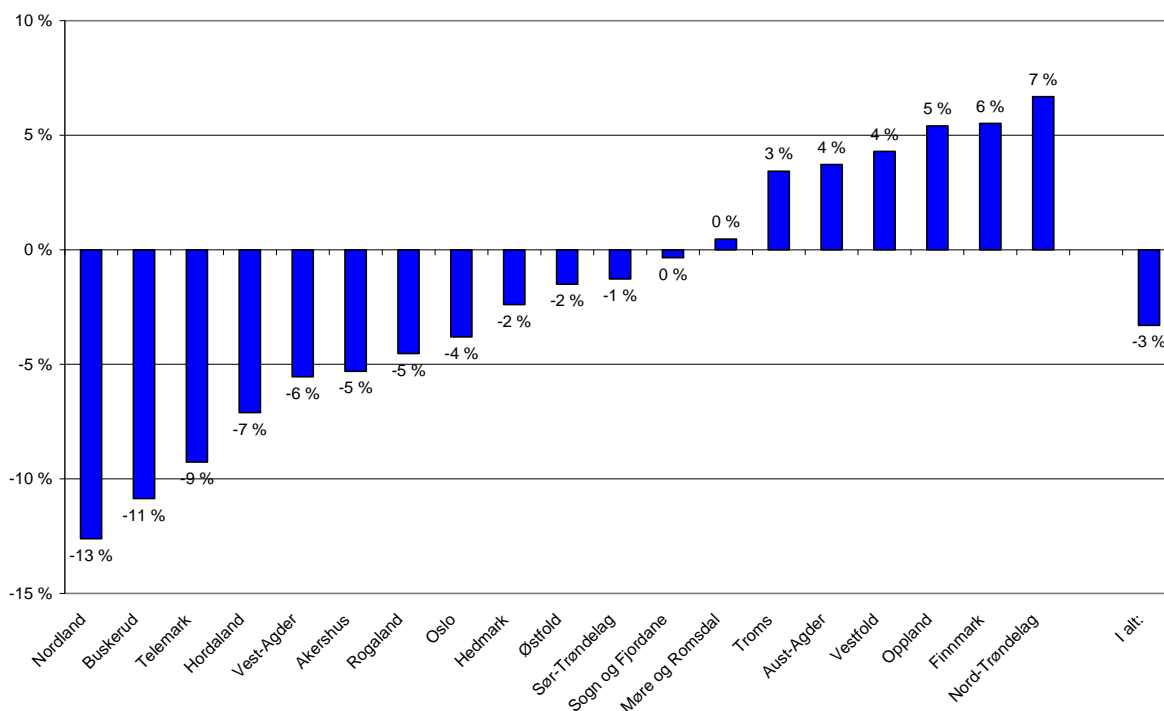
Bygg og anlegg

Innenfor bygge- og anleggsarbeidere er det særlig blant vei- og anleggsarbeidere (112 %) og snekkere og tømrere (64 %) som har hatt en stor økning i ledigheten det siste året. Blant elektrikere gikk ledigheten ned med 3 prosent i samme periode.

Sterkest nedgang i ledigheten i Nordland

Nordland, med 13 prosent, hadde den sterkeste nedgangen i ledigheten i september. Også Buskerud (-11 %) har hatt en sterk nedgang i ledigheten det siste året. Størst var økningen i Nord-Trøndelag (7 %) og Finnmark (6 %).

Figur 5: Prosentvis endring i arbeidsledigheten etter fylke. September 2007-september 2008.

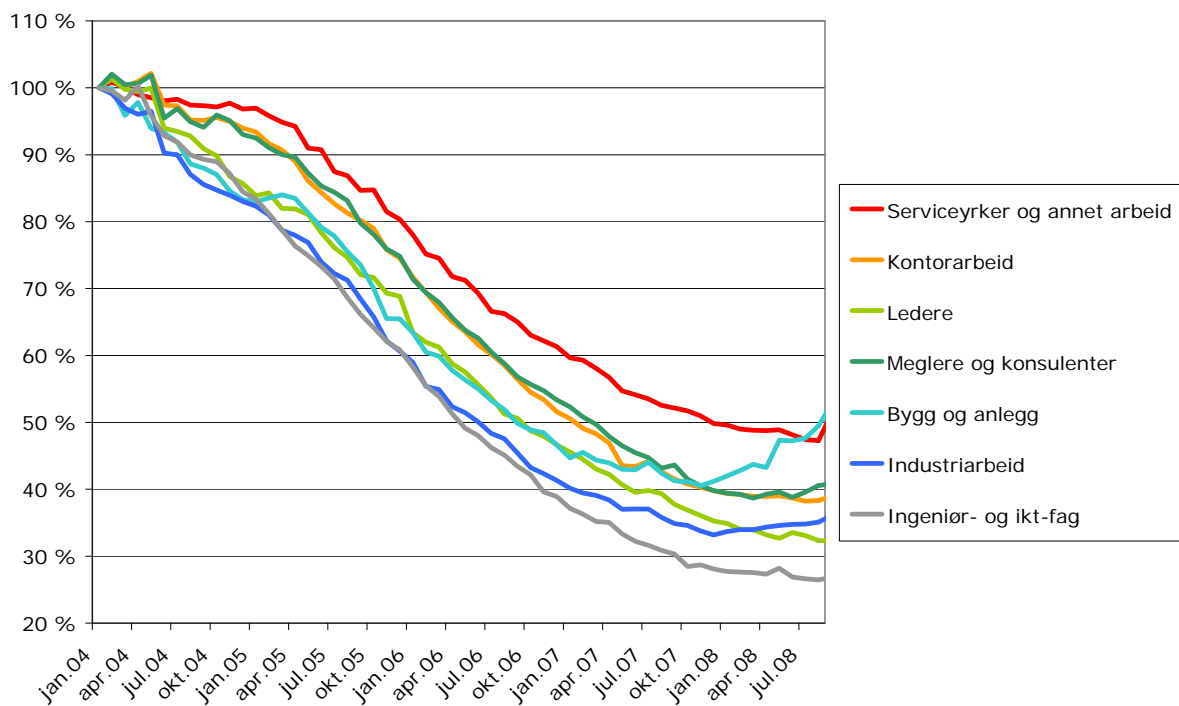
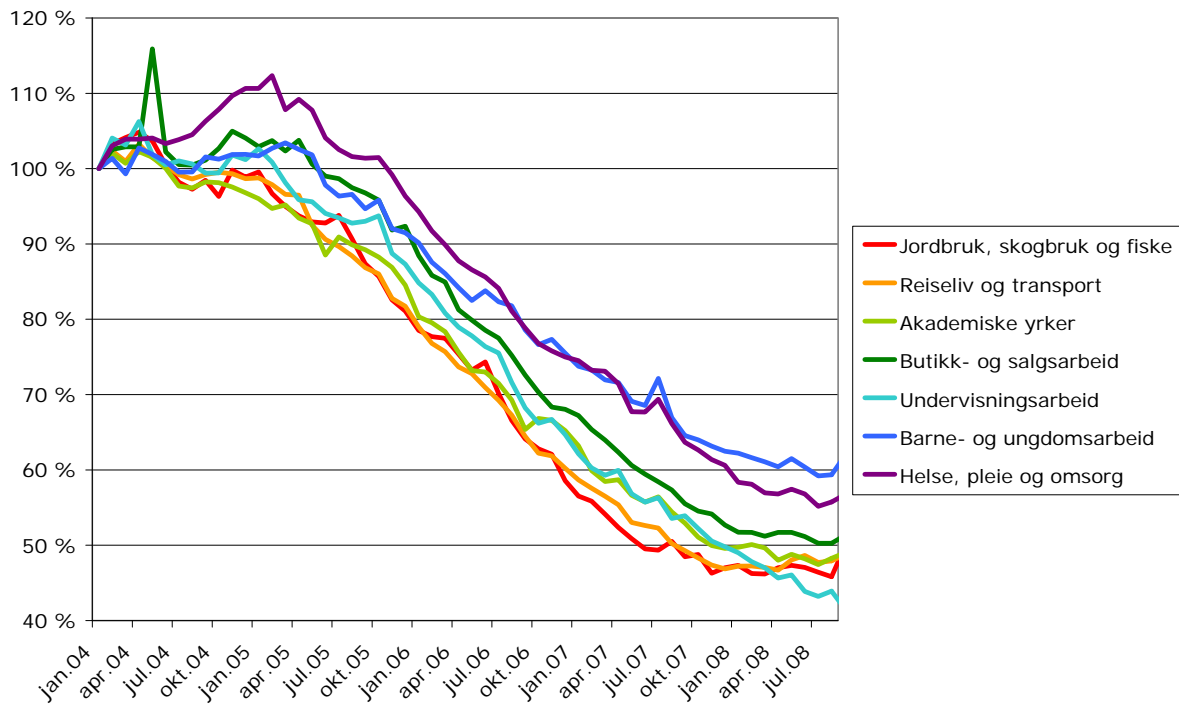
Kilde: NAV

Spesielle forhold ved månedsoppdateringen

Det er ingen kjente spesielle forhold som påvirker månedstallene for arbeidsmarkedet i august.

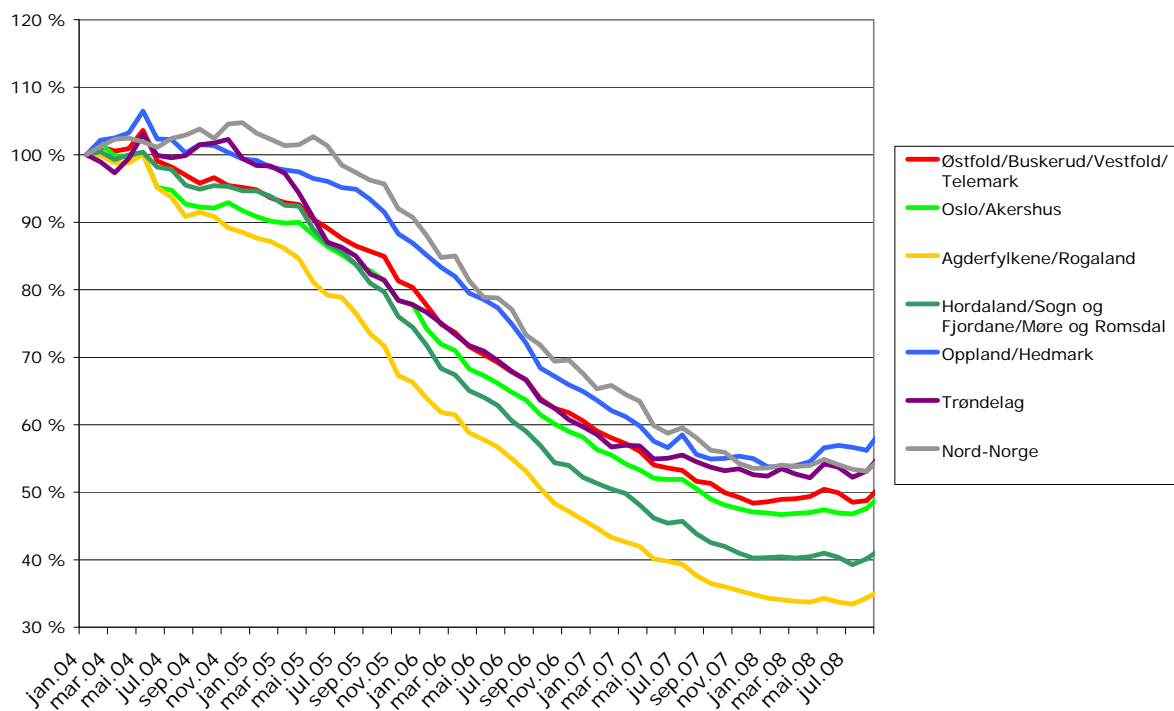
Figurvedlegg

Figur 6 og 7: Utviklingen i summen av registrerte arbeidsløse og ordinære tiltaksdeltakere innenfor yrkesgrupper (yrkesbakgrunn). Januar 2004 – september 2008. Januar 2004 = 100. Sesongkorrigerte tall.

Kilde: NAV

Figur 8: Utviklingen i summen av registrerte arbeidsløse og ordinære tiltaksdeltakere i regioner. Januar 2004 – september 2008. Januar 2004 = 100. Sesongkorrigerte tall.

Kilde: NAV